

16.03.23.

15 група

Сировина і допоміжні матеріали у виробництві

Види ґрунтів

Земля є основним багатством України, оскільки одна третина світових запасів найродючіших земель зосереджена саме тут. Оскільки наша країна географічно знаходиться на великій рівнині з рівним рельєфом, понад шістдесят відсотків її площі зайняті сільськогосподарськими угіддями. Не дивно, що саме сільське господарство є локомотивом усієї вітчизняної економіки.

Український чорнозем за родючістю визнаний найкращим у світі.

Родючість землі значною мірою залежить від хімічного складу та фізичних властивостей поверхневого шару, що формується під впливом безлічі факторів: клімату, рельєфу місцевості, вологи, повітря, тепла, рослинного покриву, наявності живих організмів та

мікроелементів.

Чорнозем

Чорнозем, як правило, утворюється під багатою трав'янистою рослинністю на карбонатних породах. Завдяки помірній кількості опадів із залишків перегнилих рослин утворюється велика кількість поживних речовин, які накопичуються у ґрунті, створюють потужний гумусовий родючий горизонт (гумус є найважливішою органічною речовиною, що забезпечує родючість землі, оскільки містить всі необхідні елементи для повноцінного харчування більшості рослин).

Найбільш поширеними в Україні, крім чорнозему, є дерново-підзолисті, буроземи та сірі лісові ґрунти.

Знаменитий український чорнозем знаходиться у лісостеповій та степовій зонах. Ці ґрунти мають насичений сірий колір, багаті на гумус і оптимально зволожені, а товщина гумусового горизонту може досягати метра і навіть більше. Ці землі займають близько шістдесяти відсотків території України та відрізняються високою якістю родючого шару, структура якого добре утримує вологу. Зміст гумусу в чорноземних ґрунтах може сягати п'ятнадцяти (!) відсотків. При цьому реакція рН (кисотно-лужний баланс) зазвичай нейтральна і ідеально підходить для вирощування більшості сільськогосподарських культур.

Карта природних зон України

Дерново-підзолисті ґрунти

Для північної частини нашої країни характерні дерново-підзолисті, сірі лісові та торф'яно-підзолисті ґрунти, які були сформовані в дубових, хвойних та змішаних лісах в умовах достатнього зволоження (найчастіше на річкових терасах та піщаних рівнинах). Завдяки великій кількості середньорічних опадів, Полісся (як найчастіше називають північ України) сильно заболочується в низинах, оскільки має велику трав'янисту рослинність.

[Вам може сподобатись: Гірські породи та мінерали](#)

Землі з дерново-підзолистим ґрунтом містять невелику кількість родючого гумусу (не більше двох відсотків) і мають досить кислу реакцію ґрунту, оскільки містять велику кількість сполук заліза та алюмінію (рН коливається в межах чотирьох, п'яти одиниць), тому дані ґрунти не підходять для вирощування більшості культур, які віддають перевагу більш нейтральному ґрунту. З цієї причини для вирощування більшості культурних рослин на дерново-підзолистих ґрунтах слід проводити додаткове вапнування, а також вносити в ґрунт органічні та мінеральні добрива.

У лісостепу та південних районах Полісся переважають сірі лісові ґрунти та дерново-підзолисті ґрунти на основі суглинків, які поступово переходять у чорнозем. Ці ґрунти, як правило, мають також кислу реакцію «рН» і містять невелику кількість гумусу.

Опідзолені чорноземні ґрунти

На півночі лісостепової зони (Волинської, Подільської, Придніпровської, Середньоруської височин) поширені в основному опідзолені чорноземні ґрунти. Вони мають досить потужний гумусовий шар (гумус становить близько п'яти відсотків), який був утворений завдяки широколистим лісам, що поступово покривали степові простори. Ці землі цілком родючі та придатні для агрономії.

Каштанові ґрунти

Каштанові ґрунти переважають у степових зонах України на ділянках з бідною рослинністю, де досить сухий клімат, присутні сильні висушуючі ґрунт вітру та висока лужна реакція ґрунту. Ці ґрунти відрізняються низьким вмістом гумусу (до трьох відсотків) та зниженою вологістю, тому для того, щоб успішно вирощувати на цих землях культурні рослини, необхідно виробляти окислення ґрунту та забезпечити додаткове його зрошення. Крім того, сильні вітри створюють у верхньому шарі небезпеку виникнення вітрової ерозії, тому боротьба із засухою та вітровою ерозією є на каштанових ґрунтах основою успішного землеробства.

Темно-каштанові та каштанові ґрунти поширені також на півдні Причорноморської низовини та у північній частині Степового Криму, де кліматичні умови дуже посушливі. Верхній шар ґрунту має цілком прийнятну потужність (до п'ятдесяти сантиметрів), але вміст гумусу в ньому невисокий (не більше чотирьох відсотків).

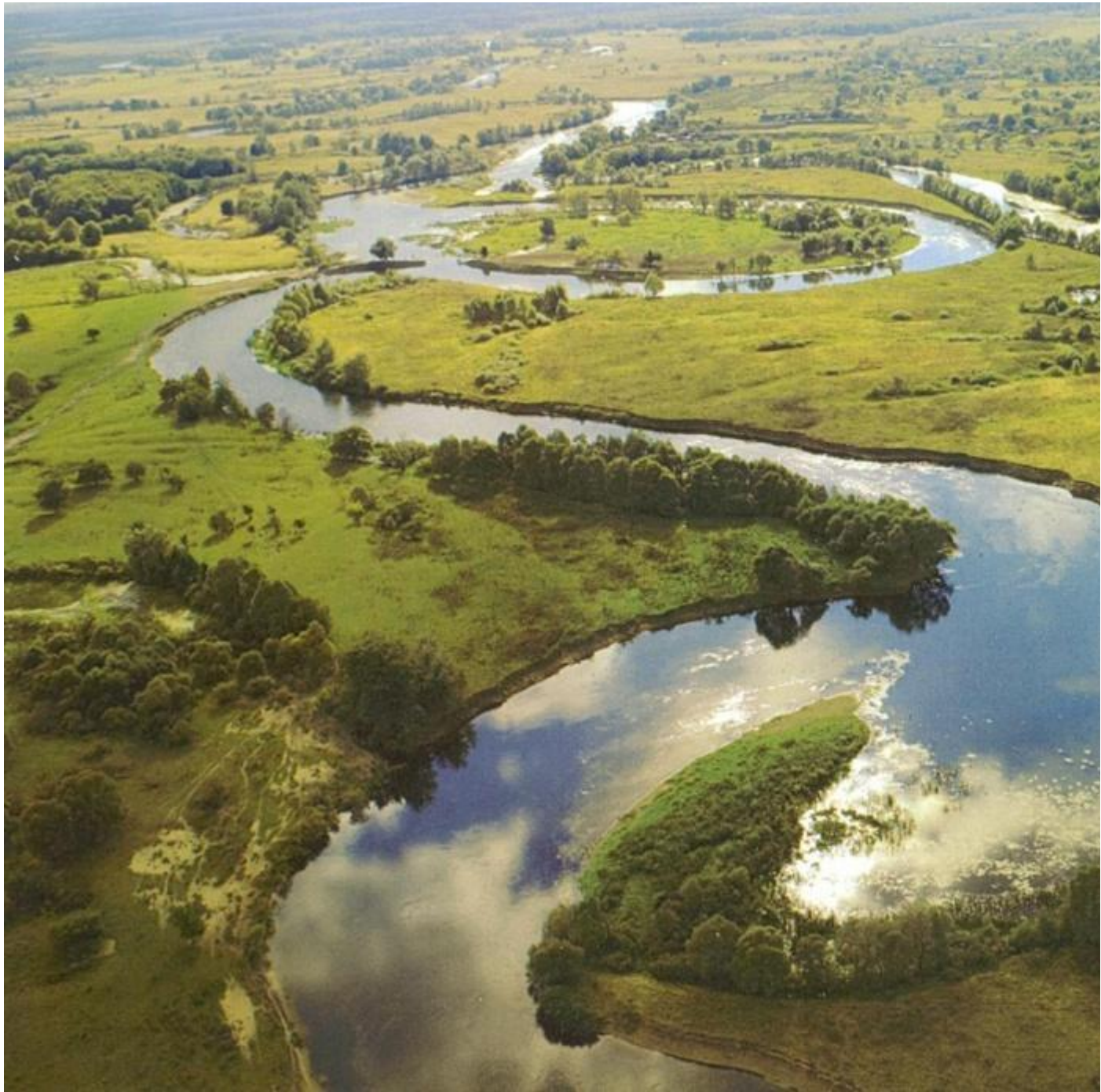
[Вам може сподобатись: Природні ресурси Канади – види, характеристика і оцінка ресурсів](#)

Бурі лісові ґрунти

У районі висотних поясів Карпат (у рівнинних зонах Закарпаття та Прикарпаття), а також у північних слонах Криму переважають бурі лісові ґрунти (буроземи або буропідзолисті ґрунти), які були сформовані листяними, широколистяними та змішаними лісами. Завдяки високому вмісту сполук заліза ґрунт тут має бурий відтінок. Буроземи, як правило, щільні, щебеневі, і вміст гумусу в них становить не більше трьох, чотирьох відсотків.

Солончаки

Що стосується солонців і солончаків, то це вкрай неродючі та проблемні ґрунти, до того ж мають високий вміст солей. Дані ґрунти характерні для південних степів, присутні на морських узбережжях та на прибережних територіях Дніпра, Дунаю, Дністра та Південного Бугу.

Солончаки та солонці малоприсадатні для проведення сільськогосподарських робіт, оскільки мають низький вміст поживних речовин, вимагають додаткового гіпсування та потребують промивання. В Україні переважають содові та хлоридно-сульфатні солончаки, які мають дуже низький рівень природної родючості.

При цьому ґрунт у заплавах українських річок (в основному луговий та дерновий) цілком насичений необхідними для рослин поживними речовинами, утвореними завдяки луговій рослинності. Ґрунтові води в такому ґрунті зазвичай знаходяться досить високо, при цьому вміст гумусу може досягати шести відсотків.

У північних передгір'ях Кримських гір сформувалися дерново-карбонатні ґрунти, які є малопотужними та щебнистими. Гумусовий шар кримських чорноземів невеликий, близько двадцяти п'яти сантиметрів, проте ці ґрунти придатні для вирощування виноградників.

